

HEMNE KOMMUNE

Pedagogisk utviklingsplan

1.	INNLEDNING	3
2.	GRUNNSYN OG VERDIPLATTFORM	3
2.1	MÅL	4
3.	NASJONALE OG LOKALE UTFORDRINGER	4
3.1	NASJONALE UTFORDRINGER:.....	4
3.2	REFORMER I SKOLE OG BARNEHAGE.....	5
3.2.1	Kunnskapsløftet.....	5
3.2.2	Barnehagereformen	5
3.3	LOKALE UTFORDRINGER	6
4	BARNEHAGE	6
4.2	MÅL	6
4.1.1	Grunnleggende ferdigheter.....	7
4.1.2.	Metodeutvikling	7
4.1.3	Kompetanseutvikling	7
4.1.4	Vurdering	8
5	GRUNNSKOLEN	8
5.1	MÅL	8
5.1.1	Tilpassa opplæring og variasjon i metode.....	9
5.1.2	Grunnleggende ferdigheter.....	9
5.1.3	Kompetanseutvikling	10
5.1.4	Vurdering	11
5.1.5	13-årig skoleløp / programfag	12
6.	PPT	13
6.1	MÅL	13
6.1.1	Individretta arbeid	13
6.1.2	Systemretta arbeid	14
4	HANDLINGSPLAN BARNEHAGE	15
5	HANDLINGSPLAN GRUNNSKOLER	16
6	HANDLINGSPLAN PPT	20

1. Innledning

Pedagogisk utviklingsplan omfatter grunnskoler og barnehager i Hemne kommune. Som en sentral støttefunksjon for skoler og barnehager, omfattes også PPT av planen. Kommunen har ansvar for også å inkludere private barnehager i sitt pedagogiske utviklingsarbeid. Alle barn som går i privat barnehage skal starte i en kommunal grunnskole.

Planen er ”første generasjon” av denne kategorien i Hemne. Planen er forankret i sentralt gitte lover, forskrifter og planer, og skal bidra til å holde fokus på nasjonale mål og prioriteringer. Samtidig skal den tjene som en del av kommunens dokumentasjon på lokal skole og barnehagepolitikk.

Gjennom lokale valg skal den danne rammen om

- en helhetlig og enhetlig pedagogikk og opplæring i skoler og barnehager i Hemne
- en utvikling av det lokale handlingsrommet i det pedagogiske arbeidet i skoler og barnehager

Pedagogisk utviklingsplan er en del av kommuneplanens sektordel og skal forankres i kommunens overordnede mål. Planen har et 4-årig perspektiv og skal legge føringer for skolenes, barnehagenes og PPTs virksomhetsplaner.

2. Grunnsyn og verdiplattform

Kommunens overordnede politiske mål er vedtatt av kommunestyret i K-sak 107/97: I saken fastsettes prinsipper for ansvars- og arbeidsdeling mellom de folkevalgte og administrasjonen i Hemne kommune, samt de virkemidler som skal tas i bruk for å sikre en effektiv og brukerorientert organisasjon (rask saksbehandling og effektiv tjenesteproduksjon) og politisk styring av Hemne kommune.

Med utgangspunkt i de politisk vedtatte mål, satte administrasjonen mål og verdier ”på kartet” i administrativ organisasjonsutvikling (OU) gjennomført i 2003.

Følgende mål ble fastsatt:

- Vi skal levere tjenester av høy kvalitet.
- Tjenesteproduksjonen skal effektiviseres i alle ledd gjennom å flytte ressurser og beslutningsmyndighet nærmest mulig bruker.
- Vi ønsker å utvikle verdibaserte holdninger hos de ansatte, slik at vi oppnår en brukerorientert atferd og får et godt omdømme.

For skolen og barnehagen innebærer dette at de må være aktive og utviklingsorienterte for å finne sitt potensial til forbedring. Det må foregå prosesser som beskriver hvilke standarder en ønsker å oppnå (kvalitet) og hvordan sentralt gitte standarder skal oppnås. Brukerne (barn og foresatte) skal være i sentrum. Å være effektiv innebærer at man skaper best mulig resultater i forhold til de mål som er satt for virksomheten gjennom best mulig utnyttelse av de ressursene som blir stilt til rådighet.

2.1 Mål

Hemne kommune skal ha en skole og en barnehage. Dette skal oppnås gjennom systematisk samarbeid mellom barnehage og skole, skoler og trinn. Elevene skal oppleve gjenkjenning og kontinuitet ved skolestart og overgang til ungdomsskole.

Hemne kommune skal være en inkluderende kommune som bidrar til at barn og unge

- opplever trygghet og trivsel
- opplever likeverdighet
- føler respekt
- får god selvfølelse
- blir selvstendige
- opplever lokal tilhørighet

Dette oppnår vi gjennom at

- kommunens grunnsyn og verdiplattform innarbeides og synliggjøres på alle arenaer der barn og unge deltar der voksne er gode rollemodeller
- alle tilsatte med oppdrageransvar oppmuntres og forpliktes til å arbeide langsiktig, målrettet og enhetlig i henhold til vedtatte planer
- vi har rutiner som sikrer overgangen mellom barnehage/skole, barnetrinn/ungdomsskoletrinn og grunnskole/videregående skole

3. Nasjonale og lokale utfordringer

3.1 Nasjonale utfordringer:

Internasjonale undersøkelser (PISA og TIMMS) viser at norske 15-åringer gjør det dårligere i naturfag, matematikk og lesing enn ved forrige undersøkelse (2000), og de gjør det dårligere enn elever i andre land det er naturlig å sammenligne med. PISA undersøkelsen viser også at norske elever i for liten grad mestrer det å lære i det de skårer svært lavt på læringsstrategier, dvs. metoder elevene kan bruke for å tilegne seg stoffet, og norske elever rapporterer om mest bråk, uro og sløsing av tid av samtlige OECD-land.

Ulike andre undersøkelser viser imidlertid at elevene i norsk skole skårer høyt i demokrati-forståelse og i engelsk. Dette er det viktig å ta vare på.

I følge St. meld. Nr. 30 (2003-2004) "Kultur for læring", har skolen (oppsummert) disse nasjonale utfordringer:

- mange elever med svake faglige resultater – 20 % har problemer med matematikk og leseferdigheter.
- store forskjeller som følge av sosial bakgrunn – disse viskes ikke ut, men reproduseres.
- bråk og uro
- svake læringsstrategier
- for lite tilpassa opplæring

Hemne skiller seg ikke nevneverdig ut verken i positiv eller negativ retning i denne forbindelse, og resultatene både fra internasjonale og nasjonale undersøkelser er følgelig gjeldende også for lokale forhold, og dette bør selvsagt legges føringer for de lokale satsinger når det gjelder utvikling og kvalitetsutvikling i skolen.

3.2 Reformen i skole og barnehage

3.2.1 Kunnskapsløftet

Kunnskapsløftet er en ny og omfattende reform for hele grunnsopplæringa som skal realisere endringene som følge av St.meld. nr 30 "Kultur for læring".

Høsten 2006 blir det innført nye læreplaner på grunnskolen 1.-9. trinn, og høsten 2007 skal nye læreplaner tas i bruk på 10. trinn.

Av nye fagområder i læreplanen kan nevnes

- **Fremmedspråk** som et obligatorisk fag på ungdomstrinnet (Engelsk defineres ikke lenger som fremmedspråk). Skolen skal minst gi tilbud i ett av språkene tysk, fransk, spansk eller russisk. Alternativt skal elevene ha mulighet til å fordype seg i norsk, engelsk eller samisk. Elevene skal vurderes med karakterer i disse fagene som skal telle ved inntak til videregående opplæring.
- **Programfag**. Faget blir obligatorisk fra og med skoleåret 2008/2009
- **Teknologi og design** som tverrfaglig emne på barne- og ungdomstrinnet
- **Økt fysisk aktivitet** for alle elever
- **Ernæring og kosthold**

Det blir foretatt endringer i strukturen i grunnsopplæringa. Grunnskolen skal nå ha et barnetrinn (1.-7.) og et ungdomstrinn (8.-10.) Oppdelinga i småskoletrinn og mellomtrinn tas bort.

I St.meld. nr. 30 (2003-2004) – Kultur for læring, uttales det at *entreprenørskap* må inngå som en del av utdanningen på alle nivå. Pedagogiske hensyn tilsier at opplæringen bør innrettes ulikt, avhengig av skoletrinn. Det vises for øvrig til Nasjonal strategiplan for entreprenørskap i utdanningen.

Formålet med strategien er å *tydeliggjøre entreprenørskap som utdanningsmål, samt å motivere og inspirere opplæringsinstitusjoner og kommuner til å planlegge og forankre opplæring i entreprenørskap i samarbeid med næringslivet og andre relevante aktører i lokalmiljøet.*

3.2.2 Barnehagereformen

Sentrale elementer i barnehageforliket er iverksatt. Det er utviklet en ny sentral rammeplan for barnehager. Den vil danne et viktig grunnlag for lokale prioriteringer.

Hemne kommune har gode erfaringer med felles systemretta tiltak for offentlige og private barnehager. Det vil være et sentralt element også i videre arbeid at både sentrale og lokale føringer skal gjelde både offentlige og private barnehager.

3.3 Lokale utfordringer

Undersøkelser (rapport fra kvalitetsundersøkelse behandlet i kommunestyret høsten 2004 og 2005) viser at grunnskolen i Hemne stort sett står ovenfor de samme faglige utfordringene som skolen nasjonalt. Når det gjelder trivsel blant elever og grad av fornøydhets blant foreldre, viser grunnskolen i Hemne langt bedre resultater enn både dem vi sammenligner oss med og landet for øvrig.

Mer spesifikt viser undersøkelsen at

- 2. klassingene (2003/04) leser godt. Resultatene vurderes å ha sammenheng med fokus på lese og skriveopplæring og omlegging av undervisningen 2 år før undersøkelsen.
- 7. klassingene (2003/04) leser dårligere – dette kan ha sammenheng med at dette var første kull etter reform -97, og at det i starten var for lite fokus på lese og skriveopplæring.
- gjennomsnittskarakterer (standpunkt) ligger omtrent på gjennomsnittet for andre kommuner.
- Trivselsundersøkelse blant elevene viser at elevene i Hemneskolen trives godt, langt bedre enn gjennomsnittet for andre kommuner og for landet.
- Foresatte er godt fornøyd med skolen – bedre enn gjennomsnittet for landet.
- Mobbing ikke er et stort problem
- Det er en del bråk og uro som forstyrrer andre elever.
- Det er et forbedringspotensial både på elevmedvirkning og på samarbeid skole / heim.

Det er belegg for å si at grunnskolen i Hemne bør ha fokus på de samme utfordringene som grunnskolen nasjonalt.

4 Barnehage

4.2 Mål

Barnehagene i Hemne skal fremme læring, sosial kompetanse, livsglede og skaperkraft. Barna skal få grunnleggende og relevant kunnskap gjennom dagliglivets hendelser og samvær, lek og strukturerte aktiviteter.

Dette oppnår vi når barns perspektiv, forutsetninger og spesifikke behov blir ivaretatt og ved å bidra til at barn utvikler en positiv selvoppfatning gjennom å mestre ferdigheter i et kvalitativt godt læringsmiljø. Skaperkraft skal utvikles gjennom tid, rom og utstyr til lek, undring og oppdagelser. Samtidig er det viktig at det finnes verktøy som registrerer hva barn kan.

Nasjonale satsingsområder:

- grunnleggende ferdigheter
- metodeutvikling
- kompetanseutvikling
- vurdering

Gjennom utforming av mål, innhold og metode i langtidsplan og årsplan for barnehagen skal satsingsområdene konkretiseres.

4.1.1 Grunnleggende ferdigheter

I barnehagen er det et helhetlig syn på læring. Det betyr at barn lærer best når fagområdene er integrert i sosialt samspill, lek og hverdagsaktiviteter. Rammeplanen legger vekt på aktiv læring som betyr å lære ved å gjøre. Rammeplanen understreker at barn skal lære om:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

Med utgangspunkt i disse områdene, sosialt samspill og lek skal barna utvikle en basiskompetanse for videre læring.

4.1.2. Metodeutvikling

Det skal arbeides med å få til en bedre overgang mellom barnehage og skole. I den forbindelse skal det benyttes verktøy for å registrere barns kompetanse og hva de trenger spesiell oppfølging på. Dette for å kunne gi tidlig hjelp. Samtidig skal det innføres mapper på hvert enkelt barn. I denne mappen legges noe av det som barna lager i løpet av barnehagetiden, ting som betyr noe for barnet og fotografier fra opplevelser. Samtidig understrekes det i Rammeplanen at det må tas bedre vare på de yngste barna i barnehagen og derfor må vi se på organiseringen av barnehagen og forbedre tilbudet til de yngste.

4.1.3 Kompetanseutvikling

For å kunne følge utviklingen på barnehageområdet, må personalet kurses med jevne mellomrom. Ny sentral Rammeplan vedtas med virkning fra 1.august 2006 og personalet må kurses for være i stand til å implementere denne i daglig drift.

I den forbindelse blir kommunens kompetansehevingsplan et viktig verktøy.

- **Ekstern kompetanseutvikling**

Interkommunalt samarbeid er nødvendig for å få til gode nok kurs til en overkommelig pris.

- **Intern kompetanseutvikling – barnehagene som lærende organisasjoner**

I lærende organisasjoner skal det legges til rette for fleksibilitet i arbeidsmåter og organisasjonsformer, og for kompetanseutvikling og kunnskapsspredning gjennom læring i det daglige arbeidet. Gode rutiner for formelt samarbeid er et viktig verktøy og virkemiddel for at kompetanse og kompetanseutvikling ikke skal privatiseres, men deles og videreutvikles i arbeidsfellesskapet i den enkelte barnehage, men også barnehagene imellom.

I barnehagen skal det jobbes fortløpende med å forbedre relasjonene mellom de ulike aktørene. Dette gjelder forhold mellom barn – barn, voksen – barn og voksen – voksen. I arbeidet med barna, i personalsamarbeid og foreldresamarbeid er gode relasjonene grunnlag for utvikling.

I arbeidet med å skape en inkluderende kommune og inkluderende felleskap vil respekt, omsorg, ansvarlighet og forståelse være nøkkelverdier.

Både kommunen og den enkelte barnehage skal ha systemer og rutiner for oppfølging av resultater for testing og kontroll. Barnehagene må kunne dokumentere aktiv bruk av resultatene i et systemperspektiv og et individperspektiv slik at læringsperspektivet ivaretas.

4.1.4 Vurdering

I organisasjonsperspektivet er vurdering på alle nivå viktig. Foreldrenes, personalets og barnas opplevelse av barnehagen må vurderes med jevne mellomrom. Dette kan gjøres med barnesamtaler, praksisfortellinger, fortløpende vurdering etter hver temaperiode og ulike brukerundersøkelser.

Denne vurderingen skal sikre at vi lærer av erfaringene og tar dette med i det videre arbeidet. Innhold og arbeidsmåter skal være planlagt, gjennomført og vurdert slik at vi sikrer at vi arbeider i tråd med Rammeplanen og annet planverk.

Hemne kommune fortsetter samarbeidet med andre kommuner i Sør – Trøndelag med ”Effektiviseringsnettverk”. Barnehagen kom med i 2005. Der foretas analyser og drøftinger av egne og andres resultater og erfaringer.

5 Grunnskolen

5.1 Mål

Alle elevene i grunnskolen i Hemne skal sikres et godt læringsutbytte. Opplæringa skal foregå i et inkluderende fellesskap med respekt for mangfoldet og elevenes egenart. Den må ta utgangspunkt i den enkelte elevs forutsetninger og være forankret i et positivt menneske – og læringssyn.

De aller fleste mål og tiltak som er skissert i handlingsplanen, kommer som en følge av kunnskapsløftet og innføring av nye læreplaner.

Nasjonale satsingsområder

- tilpassa opplæring og variasjon i metode
- grunnleggende ferdigheter
- kompetanseutvikling
- vurdering
- 13-årig skoleløp / programfag

Gjennom utforming av mål og tiltak i langtidsplanen og handlingsplanen – og i skolenes virksomhetsplaner – skal disse satsingsområdene gjøres konkrete.

5.1.1 Tilpassa opplæring og variasjon i metode

Tilpassa opplæring krever at alle sider av læringsmiljøet, dvs. lærestoff, arbeidsmåter, organisering og læremiddel, blir lagt til rette med tanke på de ulike forutsetningene elevene har.

Kunnskapen om læringsstiler og læringsstrategier må brukes aktivt som verktøy i arbeidet med tilpassa opplæring for alle elevene i grunnskolen.

Elever med særskilte behov sikres tilpassa opplæring enten gjennom individuell tilrettelegging innenfor gruppas/klassens ramme og/eller gjennom enkeltvedtak om spesialundervisning.

Gjennom systematisk og langsiktig arbeid med bedre tilpassa opplæring, er det et mål å holde antallet enkeltvedtak på et lavest mulig nivå.

For at opplæringa skal bli mest mulig tilpassa, må elevene engasjeres i planlegging, gjennomføring og evaluering av egen læring. Det er lærerens oppgave å sørge for at elevene deltar aktivt og setter mål for sin egen læringsprosess, samt tar medansvar for egen læring og utvikling.

For at grunnskolen skal få aktive og medvirkende elever, er det altså viktig at

- elevene kjenner læringsmålene
- involveres sterkere i utarbeidelsen av periodeplaner
- gis muligheter til å være med og velge arbeidsmåter
- gis muligheter til å være med og vurdere eget arbeid

Ved å variere undervisningen mer, vil vi trolig øke motivasjonen, skape større trivsel og oppnå et bedre læringsutbytte.

5.1.2 Grunnleggende ferdigheter

Det skal legges større vekt på utviklingen av elevenes grunnleggende ferdigheter:

- å kunne uttrykke seg muntlig
- å kunne lese
- å kunne uttrykke seg skriftlig
- å kunne regne
- å kunne bruke digitale verktøy

Disse grunnleggende ferdighetene er helt nødvendige forutsetninger for læring og utvikling både i skole, arbeid og samfunnsliv. Arbeidet med å styrke disse ferdighetene skal integreres og prioriteres på tvers av fag.

For å leve opp til klare sentrale føringer, er det viktig med lokale planer som sikrer nødvendig satsing på de grunnleggende ferdigheter. Med utgangspunkt i et vedtak i oppvekststyret/livsløp har alle skolene blitt pålagt å utarbeide egne, men samordnede, planer for ”Lese og skriveopplæring”. Begynneropplæringa har gitt gode resultater de siste årene. Det er laget en IKT-plan for skolene i kommunen. Planen vil være et helt nødvendig utgangspunkt for å sikre en god opplæring i bruk av digitale verktøy i årene framover. Alle skolene i kommunen er i gang med kompetanseheving innenfor faget matematikk. Vi ser det som svært ønskelig at man i løpet av kort tid også får utarbeidet en kommunal plan for ”opplæring i regneferdigheter”.

5.1.3 Kompetanseutvikling

På bakgrunn av St.meld. nr 30 *Kultur for læring* har departementet utarbeidet en strategi for kompetanseutvikling i dokumentet ”Kompetanse for utvikling - strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008”.

I tillegg er det utarbeidet en kommunal kompetanseutviklingsplan som rulleres hvert år.

Ekstern kompetanseutvikling

Regionalt organiseres kompetanseutvikling hovedsaklig i regi av regionkonsulentene i Orkdal / øy - regionen. For å få til i et bredt og godt nok tilbud innenfor en overkommelig pris, er det helt nødvendig at kommunene også i fortsettelsen samarbeider på dette feltet.

Det vil også bli viktig å legge til rette for at enkeltlærere eller grupper av lærere kan søke etter- og videreutdanning, ved universitet og høyskoler, innenfor fag og områder som regionen ikke prioriterer, men der kompetansehevinga vil være svært nyttig for den enkelte skole.

Intern kompetanseutvikling – skolene som lærende organisasjoner

Selv om det de nærmeste årene blir stilt betydelige midler til disposisjon for ekstern kompetanseutvikling, vil mye av kompetansehevinga måtte skje i den enkelte kommune og ved den enkelte skole. I tillegg vil en kontinuerlig analyse av skolens behov for kompetanse være grunnlaget for rekruttering av nye medarbeidere.

I lærende organisasjoner legges det til rette for fleksibilitet i arbeidsmåter og organiseringsformer, og for kompetanseutvikling og kunnskapsspredning gjennom læring i det daglige arbeidet. Gode rutiner for formelt samarbeid er et viktig verktøy og virkemiddel for at kompetanse og kompetanseutvikling ikke skal privatiseres, men kan deles og videreutvikles i arbeidsfellesskapet. I mange sammenhenger er det viktig at lærerne organiseres i arbeidslag eller team.

Ledelsen ved den enkelte skole må også legge til rette for samarbeid på tvers av klasser, trinn og skoler. Interne trivselsundersøkelser, elevinspektørene, klasse møte, elevsamtalen/utviklingssamtalen og foreldrekonferanser er alle viktige verktøy i arbeidet med å øke den enkeltes læringsutbytte, fremme trivsel og hindre mobbing.

Mobbing motarbeides gjennom lokal planlegging der tiltak tydeliggjøres, utføres og vurderes. Skolene skal ha en handlingsplan mot mobbing som både omfatter forebyggende tiltak og en tiltaksplan ved mobbing. Mobbing er fast tema på første klasseforeldremøte hver høst.

I arbeidet med å skape et inkluderende fellesskap og et godt læringsmiljø, vil **respekt, omsorg, ansvarlighet og forståelse** være nøkkelverdier.

Læreren som leder og læreres væremåte i klassen betyr mye for klasse – og læringsmiljøet. Lærere som er gode ledere, forebygger negativ atferd, ikke bare i klassen eller gruppa, men også i skolegården. Mye tyder på at dette også virker inn på barnas atferd i fritiden.

Forutsetningene for godt klasse miljø er trygghet, trivsel og tillit. For å utvikle et slikt klima, kreves det en lærer som er tydelig og trygg som leder, som har struktur og orden i arbeidet, som kan sette klare grenser, og som samtidig kan vise at han eller hun bryr seg om hver enkelt elev. Også her vil det være nødvendig med kollegial læring og erfaringsutveksling.

Dagens kunnskapssamfunn gjør at skolen må være i stand til å forandre seg og legge til rette for intern læring. Endring krever også en vilje til kontinuerlig utvikling som kommer innenfra skolen selv, og alle i organisasjonen må ta ansvar og føle seg forpliktet til å realisere felles mål. I tillegg til at skolen skal utvikle endringsvilje og endringskompetanse, skal den fortsatt representere noe trygt og forutsigbart for elever og foresatte.

En forutsetning for kultur for læring er også at kreativitet og nytenking honoreres og verdsettes, og i en lærende organisasjon med kultur for læring må det være lov både å lykkes og mislykkes.

5.1.4 Vurdering

Formålet med all vurdering er læring. Elevene enkeltvis og skolen som organisasjon må hele tiden vurderes for å sikre framgang – realisere sine verdier og nå sine mål.

Individuell vurdering

- *vurdering uten karakterer* skal gjennomføres på alle trinn
- *vurdering med karakterer* skal gjennomføres i ungdomsskolen

Grunnlaget for vurdering i grunnskolen er de samlede målene for opplæringa slik disse er uttrykt i den generelle delen av læreplanen og i de fagplanene for det enkelte årstrinn.

Formålet med vurderinga er først og fremst å

- fremme læring og utvikling
- motivere, stimulere, gi veiledning, tilbakemelding
- dokumentasjon (karakterer)

Vurderingsgrunnlag og kriterier må gjøres kjent, og bli forstått, av elever og foresatte. Ansvar for god kontakt og kommunikasjon må ligge hos den enkelte lærer.

Systemvurdering

Systemvurdering, også kalt skolebasert vurdering, skal sikre at opplæringa blir planlagt, gjennomført og vurdert slik at man sikrer at denne foregår i tråd med mål og prinsipper i læreplanverket. Som et ledd i systemvurderinga er det satt i verk elektronisk baserte opplegg der elevsynspunkter på innhold og arbeidsmåter, læringsmiljø og samarbeidsklime skal komme til uttrykk, bearbeides og følges opp. Dette opplegget skal sammen med andre tiltak, som for eksempel brukerundersøkelser, gi grunnlag for å vurdere og utvikle kvaliteten på opplæring på individnivå, klassenivå, skolenivå, kommunenivå og nasjonalt nivå.

På oppdrag fra Utdanningsdirektoratet har Statistisk Sentralbyrå laget indikatorer som måler skolens bidrag til læring. De såkalte *skolebidragsindikatorene* er resultatmål som på en annen måte enn eksamens- og prøveresultater viser hva skolene tilfører elevene av kunnskaper og ferdigheter. Ved at resultatet er justert for elevenes ulike bakgrunn og forutsetninger, kan sammenligninger skolene i mellom gi mer mening, og bli et nyttig verktøy i vårt vurderings- og kvalitetssikringsarbeid i tida framover.

Både kommunen og den enkelte skole skal ha systemer og rutiner for oppfølging av resultater fra testing og kontroll. Skolene må kunne dokumentere aktiv bruk av resultatene både i et systemperspektiv og et individperspektiv.

Hemne kommune ønsker å fortsette samarbeidet med andre kommuner i Sør-Trøndelag gjennom prosjektet "Effektiviseringsnettverk" som ledes av KS. Der foretas analyser og drøftinger av egne og andres resultater og erfaringer. Deltakelse i dette evalueringsprosjektet er en viktig del av Hemne kommunes lovpålagte vurderings- og kvalitetssikringsarbeid.

5.1.5 13-årig skoleløp / programfag

I Læreplanverket for Kunnskapsløftet, under kapittelet "Prinsipper for opplæringen" står det på s.35:

Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinnet og videregående opplæring skal bidra til å lette overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet.

Også i Hemne ønsker vi å ha fokus på sammenheng og overganger i et 13-årig skoleløp.

I Læringsplakaten (s. 32) står det at skolen skal legge til rette for at lokalsamfunnet blir involvert på en meningsfull måte. Tanken bak innføring av Programfag er nettopp å knytte grunnskolen, videregående opplæring og lokalsamfunnet bedre sammen. Bare på den måten kan vi lykkes med å skape stort engasjement og gode forutsetninger for elevenes senere utdanningsvalg. Gjennom hospitering ønsker vi å gi ungdomsskoleelevene "en smakebit" av innhold, oppgaver og arbeidsmåter som kjennetegner de ulike utdanningsprogrammene i videregående skole. Tanken er at Programfag til valg også skal være et viktig bidrag til å gi elevene best mulig tilpassa opplæring – jf. 5.1.1.

Våren 2007 utarbeides forslag til lokal læreplan for Programfag i Hemne. Planen vil bli politisk behandlet i Livsløp og i Kommunestyret. Vedtatt plan vil bli å se på som et vedlegg til Pedagogisk utviklingsplan.

Rådgivertjenesten ved Sodin og Hemne videregående skole vil selvfølgelig også veilede og støtte de elevene som finner ut at de vil søke utdanning og arbeid utenfor kommunen.

Som det vil framgå av Handlingsplan grunnskoler, har Sodin skole og Hemne videregående skole etablert et meget godt samarbeid på en rekke felter. Intensjonen er å videreutvikle dette samarbeidet til nye områder. Vår felles visjon er at vi sammen skal gjøre Sodin / Vesseplatået til et enestående kunnskapsplatå på landsbygda i Trøndelag – til beste for den oppvoksende slekt og for oss alle.

6. PPT

6.1 Mål

Bidra til en bedre hverdag for barn og unge, foreldre og ansatte i barnehage og skole. Tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. PPT skal bidra til at alle med rett til grunnskoleopplæring får undervisning tilpassa sine læreforutsetninger.

For å nå dette overordna målet vil vi satse spesielt på

- Individretta arbeid
- Systemretta arbeid

6.1.1 Individretta arbeid

- Tilpassa opplæring

Alle elever har rett til tilpassa opplæring, men enkelte vil ha behov for spesielt tilrettelagte undervisningsopplegg i form av individuell opplæringsplan (IOP) og /eller individuell plan (IP). Utredningsarbeid vil hovedsaklig være knyttet til i hvor stor grad PPT anbefaler at eleven skal ha tilpassa opplæring og /eller spesialundervisning.

- Kartlegging

PPTs oppgave er å kartlegge vansker av generell-, spesifikk- og psykososial art.

Kartleggingen vil generelt bestå av observasjoner, tester/samtaler med barn og unge, samtaler med ansatte i skole/barnehage, og med foreldre samt eventuelle andre samarbeidspartnere.

- Sakkyndig vurdering

For barn og unge som er oppmeldt til PPT vil denne utredningen medføre sakkyndig vurdering der PPT gir råd og veiledning i forhold til hver enkelt brukers vansker og de rammebetingelser som er til stede for barnet. PPT vil, i den utstrekning de har kapasitet, samtidig bistå skoler, barnehager og hjem utenom oppmeldte saker og bidra med rådgivning der det er behøvelig.

Den sakkyndige vurdering har som mål å kartlegge barn og unges forutsetning for å tilegne seg kunnskap og angi konsekvenser for tiltak ut ifra deres forutsetninger. Utredningen tar utgangspunkt i gjeldende teorier om barns utvikling og læring, og den skal munne ut i en funksjonsprofil; den sakkyndige vurderingen. Utredning bør innebære en kartlegging av funksjonsnivå og funksjonskvalitet, slik at elevens sterke og svake sider kommer til uttrykk. Dermed blir den sakkyndige vurderingen en veiledning i hvilke rammer eventuelle tiltak bør holde seg innenfor, samt omfang og realistiske opplæringsmål.

6.1.2 Systemretta arbeid

- **Kritisk systemretta blikk**

PPT vil jobbe aktivt for å bidra til forbedringer i det nåværende systemet.

Gjennom kritiske observasjoner, ved å stille gode spørsmål, samt delta aktivt, gi råd og veiledning i systemretta prosjekt, vil en bidra til utvikling.

Systemretta arbeid krever innsikt og forståelse for hva som skjer i barnehage og skole. I arbeidet er det viktig å bygge på de erfaringer og kunnskaper som allerede finnes i systemet og videreutvikle dette. Det kan være aktuelt med informasjon/ kursing av lærere i spesielle tema. PPT ønsker å bidra til å utvikle prosjekt og undervisningsmetoder som har dokumentert effekt.

- **Samarbeid på alle arenaer**

PPTs oppgave og utfordring er å jobbe i skjæringspunktet mellom de ulike arenaene som barn og unge er involvert i. Vi ønsker å være barnehagen og skolens partner for utvikling og rådgivning. Samtidig ønsker vi å ha god kontakt med foreldre, barn og unge, slik at vi kan nå fram med veiledning og hjelp etter deres ønsker, behov og rettigheter.

- **Tverrfaglig samarbeid**

Med tiden har en sett et økt behov for at flere etater arbeider med de samme barna / ungdommene.

PPT ønsker derfor å bidra til positive endringer sammen med profesjonelle samarbeidspartnere og legger vekt på arbeid i team. I noen saker er det naturlig at PPT deltar sammen med andre parter i direkte arbeid både på 1. og 2. linje-nivå, mens PPT i andre sammenhenger er et naturlig bindeledd i tverrsektorielt samarbeid i egen kommune. I bl.a. forum som ansvarsgrupper, formøter BUP (barne- og ungdomspsykiatrien) og kjerneteam deler vi kunnskaper og ansvar med andre instanser både innad i kommunen og i regionen. Vår tverrfaglige satsning er et bidrag for å gjøre barn og unges hverdag mer helhetlig. Samtidig vil arbeidet øke vår kompetanse og kunnskap. Tverrfaglige møter blir et viktig verktøy for å skape felles oppdrag- og rolleforståelse og få til mer enhetlige handlingsstrategier.

Med tverrfaglig arbeid vil PPT bidra til at tilbud og tjenester blir tilgjengelige for barn og unge så tidlig som mulig. Forskning viser at tiltak er mer effektfulle i tidlig alder. Man må gripe problemet når de tilgjengelige metodene kan gi hensiktsmessige forandringer.

- **Kompetanseutvikling**

PPT har som mål å være dynamisk; i utvikling og forandring avhengig av tid, kultur og situasjon. Dette medfører et fokus på kompetanse innen endringsarbeid og veiledning, i tillegg til fagkompetanse innenfor vansker av generell, spesifikk og psykososial art. PPT bør derfor legge vinn på å være faglig oppdatert og ha fokus på å øke egen kompetanse, slik at vi kan bidra og være den aktuelle samarbeidsinstansen som vi har satt mål om oss å være. Vi ønsker også internt å satse på teamarbeid slik at vi framstår som en enhetlig tjeneste med gode kvalitetssikrede vurderinger.

4 Handlingsplan barnehage

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområde	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010	
Grunnleggende ferdigheter	Språk	Registrere barns språkutvikling tidlig	Bruke språksprell og annet språkstimulerende materiell	X	X	X	X	
		Forebygge lese/skrivevansker	Bruke TRAS og andre supplerende verktøy (metodisk opplegg for registrering av barns språkferdigheter).	X	X	X	X	
	Antall, rom og form	Skaffe kunnskap om barns matematiske forståelse	Ha lekemateriell som inspirerer til lek med antall, rom og form	X	X	X	X	
		Utvikle barns forståelse for matematikk	Ta i bruk verktøy for å registrere barns matematiske forståelse.		X			
Kropp, bevegelse og helse	Gi barn mulighet til økt fysisk aktivitet og sunt kosthold	Legge til rette for fysisk utfoldelse og sunne matvaner.	X	X	X	X		
		Samarbeid med helsestasjon om informasjon til foreldre	X	X	X	X		
Kompetanseutvikling	Innføre ny Rammeplan	En lokalt forankret kompetanseheving med utgangspunkt i Rammeplan (06)	Opplæring med utgangspunkt i Rammeplan(06)	X	X	X	X	
Metodeutvikling	Overgangen barnehage/skole	Bedre overgangen bhg./skole	Bruke TRAS (leveres til skolen når barna begynner på skolen)	X				
			Lager samlemappe som barna får med seg på skolen	X				
	Barns medvirkning	Barna skal ha innflytelse på egen hverdag	Overgangssamtale	X	X	X	X	
De yngste barna	Organisere barnehagen med tanke på læringsmiljøet også for de yngste barna	Personalet skal ta hensyn til barnas ønsker og behov når det legges planer (se barnas behov).	X	X				
		Legge til rette for et godt læringsmiljø for de yngste barna (ute / innemiljø, utstyr).		X	X			
Vurdering	Barnehagebasert vurdering	Bedre tilbudet til brukerne	Foreldreundersøkelse		X		X	
			Lærende organisasjon	Kontinuerlig vurdering av daglig drift/voksenrollen – bruke tid til å reflektere over egen praksis	X	X	X	X
			Barnehagene lærer av hverandre	Samarbeide med andre barnehager (styrenettverk priv./offentlige barnehager)	X	X	X	X

5 Handlingsplan grunnskoler

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområde	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
Tilpassa opplæring og variasjon i metode	Læringsstiler/læringsstrategier	Øke trivsel og læringsutbytte for den enkelte elev	Kontinuerlig fokus på viktigheten av å undervise multisensorisk. Refleksjon og kollegalæring. Fortløpende evaluering av metode	X	X	X	X
	Elevmedvirkning	Mer engasjerte elever	Utvikle elevsamtalen og utnytte elevundersøkelsen systematisk Utnytte mulighetene ved IKT	X	X	X	X
	Rutiner for overganger	Sikre gode overganger gjennom hele opplæringsløpet.	Utarbeide og iverksette rutiner ved overgang barnehage/skole, barneskole/ungdomsskole og ungdomsskole/videregående skole For øvrig: Se mål og tiltak under Nasjonalt satsingsområde ”13-årig skoleløp”	X	X		
Grunnleggende ferdigheter	Innføring av Kunnskapsløftet	Drive en enhetlig, lokalt forankret grunnskole	Utarbeide lokale læreplaner Valg av læreverk	X X			
	Digital kompetanse for alle	IKT skal være tatt i bruk som verktøy for kontakt elev/lærer og kontakt heim/skole. IKT skal brukes i alle fag der dette er relevant. Alle elever skal kunne anvende IKT når de går ut av grunnskolen	Utarbeide og gjennomføre IKT – plan Tilførsel av ressurser	X	X	X	
	Lese og skriveferdigheter	Elevene skal ha gode ferdigheter i lesing og skriving	Videreføring av lokale planer	X	X	X	X
	Regneferdigheter	Heve regneferdighetene hos elevene	Utarbeide kommunal/lokal plan for regneferdigheter	X	X		
	Fysisk aktivitet	Fremme elevenes fysiske helse	Etablere rutiner for fysisk aktivitet i hverdagen	X	X		

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområder	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
Grunnleggende ferdigheter forts.	Kosthold	Stimulere elevene til sunne spisevaner	Etablere kantine ved Sodin skole Sikre trivsel og kvalitet rundt skolemåltidet	X X	X	X	X
Kompetanse-utvikling	Realfag	Øke elevenes interesse og læringsutbytte i matematikk og naturfag	Styrke lærernes kompetanse faglig og metodisk gjennom etter – og videreutdanning	X	X	X	X
	Språk	Øke elevenes interesse for – og ferdigheter i fremmedspråk	Styrke lærernes kompetanse faglig og metodisk gjennom etter – og videreutdanning	X	X	X	
	IKT	Alle ansatte skal læres opp til å bruke digitale verktøy	Etter/videreutdanning av IKT – ansvarlige Intern opplæring av ansatte	X	X	X	X
	Fysisk aktivitet	Skape mer aktivitet i skolehverdagen	Øke lærernes interesse og bevissthet for fysisk fostring gjennom etter/videreutdanning	X	X		
	Utvikle lærerrollen/læreren som leder	Sikre god klasse/gruppeledelse og gode relasjoner til foreldre og andre samarbeidspartnere ved å ta i bruk LP-modellen. (Læringsmiljø og pedagogisk analyse)	Søke om prosjektmidler til LP-modellen. . (Læringsmiljø og pedagogisk analyse). Iverksette opplæring i LP-modellen Ta i bruk LP – modellen	X X	X	X	
	Lærende organisasjoner	Økt lærersamarbeid og kollegalæring	Legge til rette for felles møteplasser (Tid og rom) Kunnskapsspredning	X	X	X	X
Vurdering	Skolebasert vurdering	Sikre læringsmiljø og læringsutbytte	Gjennomføre og utnytte systematisk: Trivselsundersøkelse 1. – 4. klasse Elevundersøkelsen 5. – 10. klasse Foreldreundersøkelse Nasjonale prøver	X X X X	X X	X X X	X X X

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområde	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
Vurdering forts.		Sikre og videreutvikle en god og effektiv skole	Analyse av innsatsfaktorer og resultater sammenlignet med andre kommuner Skolebidragsindikatorer. (Effektiviseringsnettverkene)	X	X	X	X
13-årig skoleløp / programfag	Tett samarbeid med Hemne Videregående skole Forberede elevene på videregående skole generelt	Sikre en god overgang til videregående skole, hindre feilvalg gjennom at elevene skaffer seg god kunnskap om lokale tilbud.	Programfag: <ul style="list-style-type: none"> • Plan utarbeides og innføres • Programfag innføres fra 9. årstrinn • Tilbud om programfag gis innenfor den til enhver tid gjeldende tilbudsstruktur ved Hemne Videregående skole Tilbud om fremmedspråk gis ut fra mulighetene for å gi: <ul style="list-style-type: none"> • Et faglig godt nok tilbud • Kontinuitet • Fordyping Tilbudet skal drøftes med Hemne Videregående skole ut fra en intensjon om at elevene skal kunne fortsette med det fremmedspråk de har valgt. Samarbeid om rådgiving / karriereveiledning. Rådgiver fra Hemne Videregående skole trekkes inn allerede fra 9. årstrinn. Utvikling av faglig / pedagogisk samarbeid og utveksling av lærere der dette er naturlig. Vurdere om elever fra ungdomsskolen kan ta deler av opplæringsprogram fra videregående skole. Videreutvikle og gjennomføre yrkesmessa sammen med Hemne Videregående skole og andre aktører.	X X X X X X X	X X X X X X	X X X X X X	X X X X X X

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområde	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
13-årig skoleløp / programfag (forts).	Samarbeid om utsatte barn og unge	Barn og unge i Hemne skal sikres et godt oppvekstmiljø og best mulig forutsetninger for læring	Felles foreldremøter ungdomsskole / videregående skole	X	X	X	X
			Besøk av karriereveileder / rådgiver fra Hemne Videregående skole	X	X	X	X
			Samarbeid mellom kontaktlærere	X	X	X	X
			Hemne Videregående skole deltar i tverrfaglig SLT-gruppe i Hemne kommune.	X	X	X	X
			Rutine for utsatte barn og unge gjøres gjeldende for Hemne Videregående skole	X	X	X	X
			Samordne MOT-arbeidet	X	X	X	X

6 Handlingsplan PPT

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområde	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
Tilpassa opplæring og variasjon i metode	Læringsstiler/ læringsstrategier	Øke trivsel og læringsutbytte for den enkelte elev	Kontinuerlig fokus på viktigheten av å undervise multisensorisk.	X	X	X	X
			Kollegaveiledning.	X			
			Etablere ei lokal ressursgruppe	X			
	Delta i arbeidet med å utarbeid rutiner for overganger	Sikre et enhetlig 13 – årig skoleløp	Utarbeide rutiner for overganger fra barnehage-barneskole, barneskole – barneskole, barneskole – ungdomsskole, ungdomsskole videregående opplæring	X	X	X	X
	TRAS (Tidlig Registrering av Språkutvikling)	Se det enkelte barn i barnehagen og dets utvikling og behov	Gi barnehage og skole informasjon om tiltak etter TRAS(Tidlig Registrering Av Språkutvikling)	X	X		
Grunnleggende ferdigheter	Lese og skriveferdigheter	Elevene skal ha gode ferdigheter i lesing og skriving	Oppfølging av lokale planer	X	X	X	X
			Informasjon om ulike og nye kartleggingsverktøy	X	X	X	X
	Regneferdigheter	Barn skal ha gode regneferdigheter	Delta i utarbeiding av kommunal / lokal plan for regneferdigheter.	X	X		
			Tilrettelegge for kartlegging av elevenes regneferdigheter	X	X		
			SMIB (Skoleforberedende matematikk i barnehagen)		X	X	X

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområder	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010	
Kompetanseutvikling	Lese og skrive- ferdigheter	Kartlegge lese og skriveferdigheter på et tidlig tidspunkt	Gjennomføre LOGOs sertifisering (Databaset kartleggingsprøve)	X				
			Delta på opplæringsprogrammet "Språkpakken" og TRAS(Tidlig Registrering Av Språkutvikling) – Hva nå ?	X	X			
			Styrke den faglige og metodiske kompetansen til de ansatte i barnehage/ skole gjennom veiledning	X	X	X	X	
	Regneferdigheter	Kartlegge regneferdigheter på et tidlig tidspunkt	Øke kompetanse på kartlegging av fremmedspråklige	Opplæringsprogrammet "Språkpakken"	X	X		
			Delta på SMIB (Skoleforberedende matematikk i barnehagen)			X	X	X
			Webster/ Stratton kurs/foredrag			X	X	
Sosial kompetanse	Øke forståelsen for sosialt samspill og betydning i læreprosessen							
Utvikle lærerrollen/ læreren som leder	Utvikle Hemneskolen som en lærende organisasjon	LP (Læringsmiljø og pedagogikk analyse) – modellen :	Delta i info.møter om modellen	X				
		Sikre god ledelse / gruppedynamikk og gode relasjoner mellom lærere og elever	Innføre modellen Inndeling av lærergrupper Veiledning i lærergrupper Evaluere modellen		X X X	X	X	

Nasjonale satsingsområder	Lokale satsingsområder	Mål	Tiltak	2007	2008	2009	2010
Kompetanseutvikling (forts. fra forrige side)	Utvikle de ansatte som gode pedagogisk psykologiske rådgivere	Sikre gode relasjoner til foreldre, lærere og andre samarbeidspartnere	Delta i opplæringsprogrammet TAKT (Tilrettelegging av det kommunale tjenestetilbud for funksjonshemmede barn og deres familie)	X	X		
	Kartlegge behov for tilpassa undervisning og/eller spesialundervisning	Gi alle elever tilpasset opplæring ut i fra forutsetninger	Drøfte rutiner og tiltak med lærer/team	X	X	X	X
Vurdering	Være en naturlig samarbeidspartner	Sikre en god og effektiv PP-tjeneste	Arbeide med å vurdere total kompetanseområde Brukerundersøkelse Analyser innsatsfaktorer, verktøy, arbeidsmåter og resultater - Forbedringstiltak - Effektiviseringstiltak Redigere håndbok for barnehagen		X X X X	X X X	X X X